

RECONSTRUCTIE BAFLO

Drie dagen denkt de rechtbank in Groningen nodig te hebben om een goed beeld te kunnen krijgen van het drama dat zich bijna twee jaar geleden afspeelde in Baflo. Daarbij kwamen biologe Renske Hekman (29) en politieman Dick Havenman (48) om het leven. **Waarom? Door Rob Zijlstra**

Het is woensdag 13 april 2011. Het proces Wilders is in volle gang en op de televisie wordt in de vooravond aangekondigd dat advocaat Bram Meszko-wicz daar later op de avond, als gast bij Pauw en Witteman, iets over komt vertellen. De andere gasten die zijn uitgenodigd komen praten over voetbal en over kaalheid. De kranten van die dag melden onder meer dat het Drentse schaap van de hei dreigt te verdwijnen. Kortom, de wereld staat op 13 april 2011 niet in brand.

Diezelfde woensdagavond, 19.59 uur. Op precies dat tijdstip komt bij de meldkamer van de politie een 112-melding binnen. De melder klinkt paniekerig. Er is een vrouw neergeslagen en de dader is op de vlucht. Het adres wordt genoemd. Twee agenten, die op dat moment in Haren zijn, krijgen de opdracht met spoed naar Noord-Groningen te rijden. Heerestraat. Baflo. Een groot wit pand. Bij het havenje, tegenover de garage. Iets voor half negen zijn de twee agenten ter plaatse. De vrouw die is neergeslagen, is dan al overleden. Er komen steeds meer politieauto's Baflo binnenrijden. De agenten krijgen de opdracht de kogelwerende vesten aan te trekken. Via Burgernet gaat een melding uit. De oproep luidt uit te kijken naar een voortvluchtige: 'Een getinte man met een opvallende haardracht (dreadlocks), een blauwe jas, blauwe jeans'. De verdachte zou richting het station zijn gered.

De melding bereikt ook motoragent Dick Havenman uit Godlinze. Hij is in burger gekleed en op een burgermotor op weg naar een collega in Baflo die een proces-verbaal moet ondertekenen. Havenman geeft via zijn telefoon door: 'HB 73.31, onopvallende surveillancemotor rijdt in Baflo, kijkt ook mee uit.' Terwijl hij het zegt, komt Dick Havenman een collega op de fiets tegen. Hij stopt even en vertelt wat er aan de hand is. En zegt: 'Ik ga er maar eens achteraan, ik ga hem proberen te vinden in het dorp.'

Kort daarop, een paar minuten hooguit, klinken schoten. Een getuige, een bewoonster van de Sasmaweg, ziet een man op de grond vallen. De Sasmaweg loopt van het station langs het spoor en dan de weilanden in. Het dorp uit. Voorbalters van Rijkswaard Zwart Baflo die aan de andere kant van het spoor aan het trainen zijn, horen nog meer schoten en zien van alles. Ze duiken van schrik de berm in. Het is dan volgens de reconstructie 20.32 uur.

De man die op de grond viel, moet Dick Havenman zijn. Hij is neergeschoten. De schutter probeert weg te komen, eerst met de motor van Havenman. Dat mislukt. Hij rent. Een agente wordt geraakt in haar enkel, een 72-jarige buurtbewoner krijgt een kogel in zijn been. De schutter probeert zich te verstoppen in een politieauto. Dan

wordt hij geraakt, door vijf politiekogels zal later blijken. Om 20.40 uur ligt de schutter op de rug in ondergoed en naast de politieauto op de grond. Niet veel later kerkelt een politieheli-kopter boven het dorp. Het treinverkeer wordt stilgelegd. Voor het station wordt een grote container geplaatst van de brandweer ten behoeve van de politie en het onderzoek dat onmiddellijk aanvangt. Bewoners gaan de straat op en spreken van wildwestafere-len. De eerste journalisten en politievoor-liechters arriveren. De berichten zijn dat er meerdere mensen, politiemensen, zijn neergeschoten. Er wordt niets bevestigd.

▲ De plek waar Dick Havenman werd doodgeschoten. Foto: Archief DvH/Duncan Wijting

De zaak Baflo

De schrik zit er goed in. Vier dagen eerder zijn in een winkelcentrum in Alphen aan de Rijn zes mensen doodgeschoten. Het nieuws verspreidt zich razendsnel. Het lopende vuurtje in het dorp wordt gevormd door twee jongens op fietsen, met mobiele telefoontjes in de hand. Ze weten te melden dat de vrouw dood is, dat de agent die verderop in de berm ligt uit Godlinze komt en zeer waarschijnlijk Dick heet. Bij het station is het nu vooral een komen van politiemensen. Agenten op het plaats delict kijken strak voor zich uit, zij weten inmiddels meer. Er wordt daar ook gehuild. Tegen elf uur wordt gemeld dat er rond

midernacht een persconferentie wordt gegeven op het hoofdbureau van politie aan de Rademarkt in Groningen. Op Twitter circuleert dan al een naam met foto van een man (met opvallende haar) uit Warffum die de dader zou zijn, maar het niet is. Op de persconferentie volgt de bevestiging. Renske Hekman was 29 jaar. Zij werkte als biologe in de zeehondenrecreatie in Pieterlinze. Ze was die woensdag 13 april wat eerder van haar werk naar huis, naar haar kamer, in Baflo gegaan. De reden daarvoor zou het bericht zijn dat haar vriend had ontvangen, het bericht dat hij het land moet verlaten. Renske Hekman is in de

deuropening van haar kamer neergeslagen met een brandwilsapparaat. Dick Havenman was 48 jaar. Als motoragent werkte hij bij de dienst verkeers-handhaving. Ook was hij lid van het arrestatieteam. Havenman, de lange rooie oet Glinz, gold als een van de beste schutters van het Groninger politiekorps. Het onderzoek wijst uit dat hij met zijn eigen dienstwapen is doodgeschoten. Luisteraars van RTV Noord roepen hem op 31 december 2011 uit tot Groninger van het Jaar. De vriend van Renske, de voortvluchtige, de schutter met het opvallende haar heet Alasam B. Hij wordt na zijn aanhouding gevonden overgebracht naar het gevangenis-ziekenhuis in Scheveningen. Op 19 juli 2011 verschijnt hij voor het eerst in de rechtszaal. Als hij zittingszaal 14 binnenkomt, hinkt hij een beetje. Wat direct opvalt is dat hij in niets lijkt op de foto die van hem in de media is gepubliceerd. Hij is veel kleiner dan die foto doet vermoeden. Hij draagt blauwe badslippers, een trainingsbroek en een paars poloshirt. Halflange dreadlocks. De rechters vragen hem wanneer hij is geboren. Alasam B. zegt: 'Dat weet ik niet.' Hij heeft dan inmiddels bij de politie 12 verklaringen afgelegd. Zijn advocaat, Mathieu van Linde uit Groningen, zegt dat Alasam zich heel goed realiseert wat hij heeft gedaan en wat daarvan de impact is. Hij heeft van haar werk naar huis, naar haar kamer, in Baflo gegaan. De reden daarvoor zou het bericht zijn dat haar vriend had ontvangen, het bericht dat hij het land moet verlaten. Renske Hekman is in de

” **HB 73.31, onopvallende surveillancemotor rijdt in Baflo, kijkt ook mee uit**

▲ De afscheidsdienst in de Martinikerk. Foto: Archief DvH/Kees van de Ven

len. 'Mijn cliënt heeft recht op een eerlijk proces.' Alasam B. krijgt ook zelf het woord. Verlegen en met zachte stem zegt hij tegen de rechters: 'Ik wil mijn excuses maken. Ik vind het verschrikkelijk wat er allemaal is gebeurd. Voor de familie, de slachtoffers en voor mijzelf. Om er mee te moeten leven...' Wanneer hij de rechtszaal verlaat, huilt hij. Deze eerste zitting duurde tien minuten. Aanstaande donderdag begint het eigenlijke strafproces. Er zijn drie dagen voor gereserveerd. Veel tijd en aandacht zal uitgaan naar de feitelijke omstandigheden waarvan dit drama zich op die woensdagavond in Baflo heeft voltrokken. Alasam B. is geboren in (of rond) 1985 in vermoedelijk Benin. Hij verbleef al een jaar of tien in Nederland. Drie pogingen hem het land uit te zetten mislukten omdat hij geen papieren heeft. Een paar dagen voor 'Baflo' oordeelde de Raad van State dat hij, op advies van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), opnieuw het land uit moet. Hij zal binnen een paar dagen worden overgebracht naar het uitzetcentrum in Ter Apel. Het is mogelijk dit bericht geweest dat Renske op die woensdag deed besluiten eerder naar huis te gaan. Alasam wordt begeleid door een psychiater.

▲ Alasam B.

ter van de GGz. Die spreekt van een tikken- de tijdbom. Alasam S. lijdt aan een post-traumatische stressstoornis die gepaard kan gaan met psychoses. De psychiater vindt dat S. in deze toestand niet kan worden uitgezet. De IND denkt daar anders over. Alasam S. staat bekend als een rustige jongen. In Groningen, in de Indische buurt, bracht hij folders en krantjes rond. Tussen Renske en Alasam zijn geen relatieproblemen. Hij had een bijzonder goed contact met de ouders van Renske. Met haar vader bezocht hij regelmatig thuiswedstrijden van FC Groningen. Twee weken voor 'Baflo' overleed de opa van Renske. Alasam S. was een van de dragers van de kist tijdens de uitvaartdienst. Veel aandacht zal er tijdens het strafproces zijn voor de deskundigen die iets moeten vertellen over het medicijn paroxetine, een antidepressiva. Alasam gebruikte dit medicijn. De deskundigen moeten iets zeggen over een mogelijk verband tussen het gebruik en agressief gedrag. Er zijn deskundigen die beweren dat paroxetine kan leiden tot extreem agressief gedrag, andere deskundigen zeggen dat dat onzin is. Zij die dit beweren, zeggen de anderen, zeggen dat omdat ze subsidies krijgen van de fabrikant die het middel produceert. Alle partijen krijgen in de rechtszaal het woord. Maar ook de toedracht van de voor Dick Havenman fatale schietpartij wordt besproken. Er zal een antwoord komen op de vraag hoe het mogelijk is geweest dat de ervaren politieman met zijn eigen dienstwapen is neergeschoten. In totaal zijn die avond dertig kogels afgevuurd. De rijkser-cherche concludeerde na intern onderzoek dat de dienstwapens gerechtvaardigd en volgens de geweldsinstructies zijn gebruikt. Volgens het Openbaar Ministerie getuigde het politieoptreden zelfs van een 'betrouwbare en professionele' inzet. Is dat waar? Het onderzoek waarop de lof is gebaseerd,

is vertrouwelijk. Buiten politie en justitie om mag niemand dat lezen. Op 20 april 2011 is er in Alphen aan de Rijn een herdenkingsbijeenkomst in verband met het drama dat zich daar heeft afgespeeld. Op diezelfde dag is een deel van de binnenstad van Groningen afgesloten. Uit heel het land zijn 1200 politieagenten naar de stad gekomen om Dick Havenman de laatste eer te bewijzen. In de Martinikerk wordt - voorafgaand aan de begrafenis in kleine kring - een indrukwekkende afscheidsdienst gehouden die rechtstreeks op de televisie wordt uitgezonden. Ivo Opstelten, dan minister van Justitie, is een van de sprekers. Als burgemeester van Delfzijl had hij Dick Havenman in de jaren tachtig be-edigd. Op alle politiebureaus in Nederland hangt de vlag halfstok. Op deze dag ook wordt in de Mariakerk in 't Zandt een herdenkingsdienst gehouden voor Renske Hekman. Inclusief een minuut stilte voor de Groninger politieman. Het hoge, witte stationsgebouw van Baflo was de avond van 13 april 2011 plots het centrale punt in het dorp. In het gebouw is de VVV ondergebracht. Vrijwilligster Mar-rijke de Jong plakt een papertje op de voor-deur met de nieuwe openingstijden. 'Nee', zegt ze, 'er is hier nog nooit iemand van elders geweest die informeerde naar het drama.' Die avond werd ze gebeld door haar zwager uit Roden. Die had gezegd dat ze binnen moest blijven, dat er allemaal enge dingen gebeurden buiten. Ze zegt: 'Wij weten het, maar er wordt niet zo veel over gesproken. Wat ik eigenlijk nog het meest indrukwekkende van alles vind, is dat de ouders van Renske, van dat meisje, hebben gezegd dat ze niet alleen hun dochter mis-sen, maar hem ook. Dat ze hem ook missen. Dan moet hij toch een goede vriend zijn geweest.'

... De melding bereikt ook motoragent Dick Havenman uit Godlinze. Hij is in burger gekleed en op een burgermotor op weg naar een collega in Baflo die een proces-verbaal moet ondertekenen ...